

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 455/2024-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **MARLSTONE LIMITED**, 4 Areos Street, Strovolos, Nikózia, Cyprus, zastúpenej AKMB, s.r.o., Štefánikova trieda 9, Nitra, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11C/9/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11C/9/2020 (pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11C/9/2020) **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. B1-11C/9/2020 konať bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **1 500 eur**, ktoré **j e** jej Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **713,96 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 11. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu (sťažovateľkou v podanej ústavnej sťažnosti nesprávne označeného ako Mestský súd Bratislava III) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11C/9/2020 [pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“) pod sp. zn. 11C/9/2020].

2. Z obsahu sťažovateľkou podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že Okresný súd Banská Bystrica rozhodol v upomínacom konaní o vydaní platobného rozkazu sp. zn. 25Up/1293/2019 zo 14. novembra 2019, ktorým zaviazal [REDAKOVANÉ] ako žalovaného (ďalej len „žalovaný“) zaplatiť sťažovateľke ako žalobcovi pohľadávku vo výške 317 382,72 eur s príslušenstvom, proti ktorému podal žalovaný odpor. Konanie pokračovalo na vecne a miestne príslušnom súde podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a následne bola predmetná právna vec postúpená mestskému súdu (pôvodne okresný súd), na ktorom je vedená od roku 2020. Podľa sťažovateľky sa v napadnutom konaní v priebehu štyroch rokov jeho trvania uskutočnilo len jedno pojednávanie, a to 13. októbra 2022. Všetky ostatné termíny pojednávania v počte 9 boli zrušené a odročené vždy z dôvodov na strane zákonnej sudkyne. K trom odročieniam pojednávania došlo z dôvodu „účasti zákonnej sudkyne na seminári organizovanom Justičnou akadémiou“, a to konkrétne 24. februára 2022, 11. mája 2023 a 12. októbra 2023. Ďalší termín pojednávania nariadený na 25. január 2024 bol odročený z dôvodu „podania návrhu na vydanie neodkladného opatrenia“, pričom tento návrh podal žalovaný. Termín pojednávania nariadený na 25. apríl 2024 bol odročený z dôvodu „prebiehajúceho odvolacieho konania“. Postup mestského súdu v napadnutom konaní sťažovateľka zhodnotila tak, že „Súd ku dňu podania tejto sťažnosti vo s výnimkou úkonov spojených v súvislosti s nariadením neodkladného opatrenia veci nijako nekonal, neoboznámil sporové strany so svojím predbežným právnym názorom, neoboznámil strany s predloženými dôkazmi a dokazovanie smeruje k opätovnému preukazovaniu toho, čo už bolo preukázané v iných súdnych konaniach, pričom doručený návrh na vydanie neodkladného opatrenia nemal žiadny vplyv na už vytyčené pojednávanie a teda... nepredstavuje dôvod na ďalšie odročenie pojednávania.“. Na podklade takto zhodnoteného stavu konania je sťažovateľka presvedčená o tom, že „ústavná sťažnosť je podaná v zákonnej lehote, nakoľko do dnešného dňa nebola jeho vec ukončená právoplatným rozhodnutím, a zároveň nedošlo k za takmer dva roky k žiadnemu procesnému postupu v predmetnej veci, pričom celé konanie trvá už viac ako štyri a pol roka.“.

3. Na podklade uvedeného sťažovateľka v petite podanej ústavnej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní, priznal jej primerané finančné zadostučinenie vo výške 15 000 eur a náhradu trov konania.

4. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 455/2024-12 z 24. septembra 2024 ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

5. Mestský súd v súhrne k svojmu postupu v napadnutom konaní poukázal na vykonané úkony v napadnutom konaní, a to predovšetkým na uznesenie sp. zn. 1SprV/62/2023 zo 16. júna 2023, ktorým bolo rozhodnuté o nevyklúčení zákonnej sudkyne z rozhodovania vo veci, uznesenie sp. zn. B1-11C/9/2020 z 26. júna 2023, ktorým bolo vyhovené návrhu žalovaného na nariadenie neodkladného opatrenia spočívajúceho v povinnosti sťažovateľky zložiť do úschovy súdu peňažnú sumu vo výške 18 500 eur v prospech žalovaného na účely zabezpečenia jeho budúcej pohľadávky na trovách konania a ktoré bolo uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2Co/76/2024 z 5. júna 2024 potvrdené. Mestský súd je toho názoru, že v napadnutom konaní koná plynule, pričom k jednotlivým dôvodom odročovania nariadených termínov pojednávania sa bližšie vyjadrila vo veci konajúca zákonná sudkyňa.

6. Zákonná sudkyňa, ktorej vyjadrenie dopĺňa vyjadrenie mestského súdu, potvrdila odročovanie nariadených termínov pojednávania z dôvodu svojej práceneschopnosti a z dôvodu účasti na seminároch Justičnej akadémie. K odročeniu nariadeného termínu pojednávania zo zdravotných dôvodov zákonnej sudkyne došlo 3. septembra 2021, 3. decembra 2021, 12. mája 2022, 2. septembra 2022 a 26. septembra 2024. K odročeniu nariadeného termínu pojednávania z dôvodu vzdelávacích aktivít zákonnej sudkyne (ktorých sa musela podľa jej vyjadrenia zúčastňovať z dôvodu plnenia zákonnej povinnosti sudcu podľa § 30 ods. 6 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) došlo 24. februára 2022, 11. mája 2023 (kumulatívne aj z dôvodu sťahovania sa bývalého Okresného súdu Bratislava I z dôvodu zmeny súdnej mapy od 31. mája 2023) a 12. októbra 2023 (kumulatívne aj z dôvodu žiadosti žalovaného o odročenie nariadeného termínu pojednávania). Zákonná sudkyňa v časovom intervale od 2. februára 2023 do 26. februára 2023 bola práceneschopná a v časovom intervale od 1. marca 2023 do 23. marca 2023 bola na kúpeľnej liečbe. V časovom období od podania žaloby sťažovateľkou 14. júla 2020 do 10. februára 2021 prebiehalo štúdium podanej žaloby, príslušnej rozhodovacej praxe, skúmanie podmienok konania, ktoré realizovala mierne prietahovým postupom na podklade pokynov zákonnej sudkyne vyššia súdna úradníčka v zmysle § 3 ods. 2 písm. b) a ods. 6 zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov (pokyny zákonnej sudkyne na č. 1. 172 a č. 1. 175).

7. Zákonná sudkyňa poukázala na jedno uskutočnené pojednávanie vo veci samej konané 13. októbra 2022 a dve rozhodnutia vydané v priebehu konania. Na podklade návrhu sťažovateľky z 26. mája 2023 mestský súd uznesením č. k. B1-11C/9/2020-436 z 26. júna 2023 zamietol jej návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia vo vzťahu k nehnuteľnému majetku žalovaného. Mestský súd uznesením č. k. B1-11C/9/2020-477 zo 14. februára 2024 v spojení s uznesením

Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Co/76/2024-584 z 5. júna 2024 vyhovel návrhu žalovaného na nariadenie neodkladného opatrenia spočívajúceho v zložení peňažnej sumy vo výške 18 500 eur v prospech žalovaného z dôvodu zabezpečenia jeho budúcej pohľadávky na náhradu trov konania. Z dôvodu potreby rozhodnutia o návrhu žalovaného na nariadenie neodkladného opatrenia mestský súd odročil pojednávanie nariadené na 25. január 2024 na 25. apríl 2024 a z dôvodu prebiehajúceho odvolacieho konania odročil pojednávanie nariadené na 25. apríl 2024 na 26. september 2024. Tento termín pojednávania bol zrušený z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

8. Napokon zákonná sudkyňa ústavnému súdu s poukazom na jeho rozhodovaciu činnosť (II. ÚS 32/2022, I. ÚS 504/2020, I. ÚS 550/2020, I. ÚS 109/2021) navrhla akceptovať objektívnu prekážku v konaní spočívajúcu vo vyhlásení núdzového stavu (od 1. októbra 2020 do 28. mája 2021 a od 25. novembra 2021 do 22. februára 2022) z dôvodu pandemickej situácie a s poukazom na ďalšiu rozhodovaciu činnosť (III. ÚS 663/2021, III. ÚS 480/2021, III. ÚS 289/2021, III. ÚS 579/2017, II. ÚS 258/2020, I. ÚS 5/2021) žiadala uznať a zohľadniť časté napádanie bývalého Okresného súdu Bratislava I na ústavnom súde z dôvodu včasnosti vybavovania vecí, čo považuje za neprimerané. Zákonná sudkyňa je toho názoru, že nemohla v napadnutom konaní postupovať plynule z objektívnych príčin a v rámci objektívneho posúdenia veci ústavnému súdu navrhla, aby nielen v tomto prípade, ale vo všetkých prípadoch ústavných sťažností na prietahy v súdnych konaniach sa oboznámil *„so všetkými úkonmi súdov a strán sporu vo všetkých sporoch, v ktorých je zákonným sudcom sudca, ktorého konanie ako prietahové napadol sťažovateľ na ústavnom súde, čo objektívne nie je možné“*. Zákonná sudkyňa je presvedčená o tom, že *„nemožno skonštatovať porušenie práv sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov bez náležitého poznania a následného posúdenia skutočností súvisiacich s mierou zaťaženia zákonného sudcu, vyššieho súdneho úradníka, súdneho tajomníka a asistenta sudcu: súhrnom právne a skutkovo náročných vecí, v ktorých je zákonným sudcom.“*.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11C/9/2020 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.1. Všeobecné judikatúrne východiská:

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť k všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú

odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 251/2021, III. ÚS 233/2022, III. ÚS 661/2022). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020).

13. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

14. Povinnosť súdu a sudcu konať vo veci bez prietáhov vyplýva z Civilného sporového poriadku a je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

15. Ústavný súd ďalej poukazuje na to, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09). Teda zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol

(IV. ÚS 22/02, II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011, IV. ÚS 103/2023, IV. ÚS 205/2023).

16. Prieťahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje významné ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov alebo ich riadneho postupu. Z uvedenej fakticity musí preto následne vyplývať, že dôsledkom popísaného zásahu orgánu verejnej moci (jeho pasivity) nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

17. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, IV. ÚS 64/2020). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre účastníkov (Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00).

18. Napokon aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojich rozhodnutiach (H. proti Francúzsku z 24. 10. 1989, Katte Klitsche de la Grange proti Taliansku z 27. 10. 1994 a Scordino proti Taliansku č. 1 z 29. 3. 2006) viackrát vyzdvihol dôležitosť správy súdnictva bez prieťahov, ktoré môžu ohroziť jeho účinnosť a dôveryhodnosť.

III.2. Posúdenie veci:

19. Pokiaľ ide o zložitosť prípadu, môžeme hovoriť o skutkovej alebo právnej zložitosti. Môže ísť napríklad o vec, v ktorej vystupuje viacero strán (H. proti Spojenému kráľovstvu z 8. 7. 1987) alebo v ktorej je potrebné zabezpečiť rôzne dôkazy [Humen proti Poľsku (Veľká komora) z 15. 10. 1999]. Zložitosť prípadu môže taktiež súvisieť s prítomnosťou medzinárodného prvku (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968).

20. Predmetom napadnutého konania je klasický majetkovoprávny spor o zaplatenie peňažnej pohľadávky, a to v značnej výške 317 382,72 eur. Predmet napadnutého konania mestského súdu teda patrí do štandardnej agendy všeobecných súdov.

21. V rámci hodnotenia druhého kritéria, a to správania účastníka konania, ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by mali akýkoľvek vplyv na dĺžku konania.

22. Posledným skúmaným kritériom je postup mestského súdu (resp. bývalého okresného súdu) v napadnutom konaní.

23. Ústavný súd musí v prvom rade prisvedčiť názoru sťažovateľky o prieťahovom postupe mestského súdu v napadnutom konaní.

24. Od postúpenia veci z Okresného súdu Banská Bystrica na bývalý Okresný súd Bratislava I 10. marca 2020 do času podania ústavnej sťažnosti 11. septembra 2024 bolo vo veci samej

vykonané len jedno pojednávanie, a to 13. októbra 2022, ku ktorému došlo až po 2 rokoch a 3 mesiacoch od postúpenia veci na v tom čase okresný súd. Vo veci boli vydané dve rozhodnutia súvisiace s meritom právnej veci, a to uznesenie mestského súdu č. k. B1-11C/9/2020-436 z 26. júna 2023, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľky na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia vo vzťahu k nehnuteľnému majetku žalovaného, a uznesenie mestského súdu č. k. B1-11C/9/2020-477 zo 14. februára 2024 (v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Co/76/2024-584 z 5. júna 2024), ktorým mestský súd vyhovel návrhu žalovaného na nariadenie neodkladného opatrenia spočívajúceho v zložení peňažnej sumy 18 500 eur v prospech žalovaného z dôvodu zabezpečenia jeho budúcej pohľadávky na náhradu trov konania. S meritom veci súvisiacim úkonom je aj uznesenie mestského súdu sp. zn. 1SprV/62/2023 zo 16. júna 2023, ktorým bolo rozhodnuté o nevyklúčení zákonnej sudkyne z rozhodovania vo veci na podklade jej oznámenia.

25. Okresný súd od postúpenia predmetnej veci 10. marca 2020 začal vykonávať procesné úkony podľa § 167 CSP, keď uznesením č. k. 11C/9/2020-96 z 19. mája 2020 vyzval žalovaného na vyjadrenie sa k podanej žalobe s uvedením všetkých ďalších rozhodných skutočností, k označeniu dôkazov na preukázanie svojich tvrdení s lehotou 15 dní od doručenia predmetného uznesenia. Žalovaný doručil 5. júna 2020 písomné vyjadrenie k uzneseniu okresného súdu č. k. 11C/9/2020-96 z 19. mája 2020, ktoré okresný súd zaslal 8. júna 2020 na vyjadrenie sťažovateľke. V časovom úseku napadnutého konania od 14. júla 2020 do 10. februára 2021 sú zaznamenané pokyny zákonnej sudkyne vyššej súdnej úradníčke o skutkovom a právnom rozbere predmetnej veci vrátane preverenia podmienok konania. Časový úsek napadnutého konania od 10. marca 2020 do 31. decembra 2020 hodnotí ústavný súd ako bezprieťahový, v čom zohľadnil aj potrebu oboznamovania sa so skutkovou a s právnou stránkou predmetnej právnej veci.

26. K opačnému názoru však musí pristúpiť pri hodnotení časového úseku napadnutého konania od 1. januára 2021 do 1. januára 2024, v ktorom postup okresného súdu hodnotí ako neefektívny z nasledujúcich dôvodov. V časovom úseku napadnutého konania od 1. januára 2021 do 1. januára 2024 okresný súd vykonal len jedno pojednávanie, a to 13. októbra 2022, pričom nariadené termíny pojednávania na 3. september 2021, 3. december 2021, 12. máj 2022 a 2. september 2022 boli odročené zo zdravotných dôvodov zákonnej sudkyne, ktorá od 2. februára 2023 do 26. februára 2023 bola opätovne práceneschopná a ktorej práceneschopnosť bola nasledovaná absolvovaním kúpeľnej liečby v čase od 1. marca 2023 do 23. marca 2023. Termíny pojednávania nariadené na 24. február 2022, 11. máj 2023 a 25. január 2024 boli odročované z dôvodu jej účasti na vzdelávacích aktivitách. Z uvedeného je teda zrejmé, že dôvodom nečinnosti okresného súdu v posudzovanom období boli skutočnosti stojace na strane samotného súdu, subjektívne ťažkosti alebo vzdelávacie aktivity zákonného sudcu (ako aj ďalšieho personálneho substrátu súdu) sú v tomto ohľade (nazerajúc na vec optikou práva strany na konanie a rozhodnutie bez zbytočných prieťahov, resp. v primeranej lehote) irelevantné. Ústavný súd chronicky pripomína, že napriek pochopeniu organizačných a personálnych ťažkostí, otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v kontexte ustálenej rozhodovacej praxe EŠLP aj rozhodovacej praxe ústavného súdu v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prieťahom v konaní (I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03, I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06, IV. ÚS 66/2023, IV. ÚS 205/2023, IV. ÚS 206/2023, IV. ÚS 36/2024). Ústavný súd citlivo vníma problém nadmernej zaťaženia všeobecných súdov, avšak zároveň poukazuje na to, že v zmysle chronicky známej štrasburskej judikatúry je úlohou zmluvných štátov nastaviť si svoj

právny systém takým spôsobom, aby boli súdy schopné zaručiť každému právo na rozhodnutie v primeranej lehote (rozsudok Veľkej komory vo veci Sürmeli proti Nemecku z 8. 6. 2006, sťažnosť č. 75529/01, bod 129). Chronické, resp. dlhotrvajúce preťaženie súdov nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania (Probstmeier proti Nemecku z 1. 7. 1997, sťažnosť č. 20950/92, bod 64). Taktiež opakované zmeny zákonného sudcu, ktoré spomaľujú konanie z dôvodu, že nový sudca sa musí s vecou oboznámiť, štát nezabavujú jeho povinností týkajúcich sa požiadavky primeranej lehoty (Lechner a Hess proti Rakúsku z 23. 4. 1987). Opakované pridelenie predmetnej veci zákonným sudcom na prerokovanie a rozhodnutie teda nemožno považovať za relevantnú procesnú aktivitu všeobecného súdu, pričom táto aktivita je dôsledkom iných, s konaním bezprostredne nesúvisiacich skutočností – napr. personálne zmeny na súde, práceneschopnosť zákonného sudcu a pod. (II. ÚS 444/2014, IV. ÚS 206/2023, IV. ÚS 36/2024). Ústavný súd taktiež nemohol uznať obranu mestského súdu spočívajúcu v pandemickej situácii, keďže nečinnosť okresného súdu v napadnutom konaní počas skúmaného obdobia nemala príčinnú súvislosť s pandemickou situáciou a vyhláseným núdzovým stavom (II. ÚS 29/2023, I. ÚS 114/2023, I. ÚS 414/2023, IV. ÚS 205/2023), ale subjektívnymi okolnosťami stojacimi na strane zákonnej sudkyne, za ktoré nesie zodpovednosť okresný súd. Toto konanie o ústavnej sťažnosti nie je disciplinárnym konaním vo vzťahu ku konkrétnemu sudcovi na báze zavineného disciplinárneho previnenia a pri zohľadnení jeho predmetu z pohľadu obrany účastníka konania proti priet'ahom a charakteru kontextuálnej zodpovednosti súdu, resp. v konečnom dôsledku štátu (v súdnom prostredí ide o permanentný a mnohokrát riešený negatívny fenomén vrátane vyjadrovania sa k ústavným sťažnostiam) pôsobí vyjadrenie konajúcej sudkyne o potrebe poznania ústavným súdom pomerov zaťaženia konkrétneho súdu, jeho sudcov a zamestnancov (v situácii opakujúceho sa odročovania pojednávania z dôvodov, ktoré sú už popísané) pomerne rozpačito.

27. Ústavný súd neprihliadol ani na sporadicky vykonané úkony v napadnutom konaní, a to uznesenia mestského súdu č. k. B1-11C/9/2020-436 z 26. júna 2023, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľky na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia vo vzťahu k nehnuteľnému majetku žalovaného, a sp. zn. 1SprV/62/2023 zo 16. júna 2023, ktorým bolo rozhodnuté o nevyhlúčení zákonnej sudkyne z rozhodovania vo veci na podklade jej oznámenia, vrátane jedného uskutočneného termínu pojednávania vo veci samej konaného 13. októbra 2022, keďže ak nečinnosť súdu charakterizuje konanie ako celok, nemá význam hodnotiť sporadické úkony súdu (II. ÚS 200/05, I. ÚS 398/08, IV. ÚS 60/09, I. ÚS 76/09, I. ÚS 289/2010, IV. ÚS 407/2023, IV. ÚS 36/2024). Inými slovami, dlhé obdobia nečinnosti bez akékoľvek vysvetlenia nemožno z pohľadu štandardov čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru akceptovať (Beaumartin proti Francúzsku z 24.11.1994, sťažnosť č. 15287/89), bod 33).

28. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje priet'ahový postup mestského súdu v napadnutom konaní v časovom úseku od 1. januára 2021 do 1. januára 2024, čo je priet'ah v trvaní 3 rokov.

29. Napokon postup mestského súdu v časovom úseku konania od 1. januára 2024 do 11. septembra 2024 (do času podania ústavnej sťažnosti) hodnotí ústavný súd ako bezpriet'ahový, keďže v tomto časovom úseku konania rozhodoval mestský súd o návrhu žalovaného na nariadenie neodkladného opatrenia spočívajúceho v zložení peňažnej sumy vo výške 18 500 eur v jeho prospech z dôvodu zabezpečenia jeho budúcej pohľadávky na náhradu trov konania. Mestský súd uvedenému návrhu vyhovel svojím uznesením č. k. B1-11C/9/2020-477 zo 14. februára 2024 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Co/76/2024-584 z 5. júna 2024. Mestský súd musel z dôvodu

odvolacieho konania odročovať nariadené termíny pojednávania na 25. január 2024 a 25. apríl 2024.

30. Zhodnotením všetkých už identifikovaných období napadnutého konania okresného súdu/mestského súdu ústavný súd zistil, že z celkovej doby napadnutého konania od 10. marca 2020 do času podania ústavnej sťažnosti 11. septembra 2024 bol okresný súd/mestský súd nečinný 3 roky. V dôsledku tohto záveru tak postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

31. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na to, že mestský súd vo veci do dňa vydania tohto nálezu nerozhodol, ústavný súd mu prikázal v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11C/9/2020 konať bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

32. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

33. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

34. Sťažovateľka požiadala o priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 15 000 eur z dôvodu prietahov mestského súdu v napadnutom konaní.

35. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, tiež Zongorová proti Slovenskej republike z 19. 1. 2010, sťažnosť č. 28923/06 a Ďurech a ďalší proti Slovenskej republike zo 7. 7. 2009, sťažnosť č. 42561/04).

36. Ústavný súd zistil prietahy v postupe mestského súdu v napadnutom konaní v trvaní 3 rokov. S prihliadnutím na identifikovanú dobu prietahov a svoju vlastnú rozhodovaciu prax (IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, IV. ÚS 103/2023) priznal sťažovateľke sumu primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 1 500 eur (bod 3 výroku nálezu).

37. Pri posudzovaní výšky primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd zohľadnil aj judikatúru EŠP (Scordino a ďalší proti Taliansku z 27. 3. 2003, sťažnosť č. 36813/97 oddiel I, Horváthová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 74456/01, Palgutová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 9818/02, Švalík proti Slovenskej republike z 15. 2. 2005, sťažnosť č. 51545/99).

38. Sťažovateľka požadovala priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 15 000 eur. Vzhľadom na to, že ústavný súd priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške 1 500 eur, vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľky nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

39. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhla, aby jej ústavný súd priznal náhradu trov konania.

40. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

41. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

42. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta z 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2024, a to prevzatie a príprava zastupovania, písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 13,73 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Za 2 úkony právnej služby patrí sťažovateľke náhrada trov konania vo výške 686,50 eur a dvakrát režijný paušál vo výške 27,46 eur, spolu tak suma 713,96 eur (bod 4 výroku nálezu).

43. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

44. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu